

המקומון - העדכון היומי לרשויות המקומיות

גביית דמי השתתפות על אשפוז שנעשה ביוזמת מחלקת הרווחה

תא"מ 17-11-66971 עיריית כפר סבא נ' יעקב ואח'

לאחרונה דחה בית המשפט תביעה של עיריית כפר סבא לתשלום השתתפות המשפחה בעלויות האשפוז של הנתבע 1 בבית אבות, במסגרת סידור חירום וכנגד בני משפחתו שלדעת העירייה היו חייבים במזונותיו.

באותו מקרה נעצר הנתבע 1 (שהיה אז בן 83) בחשד שהכה את אשתו ובית המשפט הורה על שחרורו ממעצר בתנאי שירחק מביתו למשך שלושה ימים. בית המשפט שהיה ער לבעייתיות של הרחקת הנתבע 1 מביתו, הורה לשירותי הרווחה בכפר סבא, לדאוג לו לקורת גג לפחות לתקופה הנ"ל. עיריית כפר סבא באמצעות שירותי הרווחה שיכנה את הנתבע 1 בבית החולים קריית שלמה תוך שהיא מציגה לו ולבית החולים מצג לפיו מדובר באשפוז תחת צו של בית משפט. העירייה לא פנתה לבני משפחתו של הנתבע 1 ולא ביררה עמם האם הנתבע 1 יכול להתגורר אצל אחד מהם אלא בחרה לאשפוז אותו בבית החולים לתקופה בלתי מוגבלת, כאשר ההגדרה הרשמית הייתה מציאת "סידור חירום".

לאחר ארבעה חודשי אשפוז הודיעה העירייה לנתבעים כי למעשה הם אינם זכאים לכל השתתפות ועליהם לשאת בעלות האשפוז בסך של כ- 10,000 ₪ לחודש רטרואקטיבית החל מחודש לאחר אשפוזו [בחודש זה העלות ממומנת על ידי משרד הרווחה לאור ההגדרה של אשפוזו כ"סידור חירום"]. בשלב זה הוציאו בני המשפחה את הנתבע 1 מבית החולים.

העירייה הגישה תביעה במסגרתה דרשה לקבל החזר הכספים ששילמה על אשפוזו של הנתבע 1. הנתבעים טענו מנגד כי אשפוזו של הנתבע נעשה שלא כדין, בניגוד לנהלים ובחוסר סמכות. כי התובעת ובית החולים הונו אותם וגרמו להם לחשוב כי האשפוז הוא מכוח צו של בית משפט, מבלי שניתנה להם אפשרות בחירה ומבלי שהוצג להם המצג האמיתי בכל הנוגע לעלות האשפוז.

בית המשפט דחה את התביעה בקובעו כי העירייה פעלה בשיקול דעת לקוי עת בחרה באשפוז כחלופה ראשונה. כמו כן קבע ביהמ"ש כי העירייה פעלה בחוסר סמכות היות ופסק הדין הורה על הרחקתו לשלושה ימים בלבד. עוד קבע ביהמ"ש כי העירייה פעלה באופן לא סביר עת הסתירה מהנתבעים את העלות הכרוכה בשהיית הנתבע בבית החולים.

בית המשפט הפנה לנוהל מס' 4.8 של משרד הרווחה לפיו קיימים שני מסלולים להשמת קשישים במעונות. מסלול אחד הוא כ"סידור חירום" והשני הוא על פי בקשת הקשיש. **בסידור חירום**, השמת הקשיש נעשית במקרה של סיכון כגון הזנחה ואלימות, לאחר אישור מראש של המפקח המחוזי בשירות לזקן ואם השהות היא עד חודש ימים – אין צורך בהשתתפות המשפחה בתשלום העלויות. **במסלול הוולנטרי**, ההחלטה על הפניית הקשיש תיעשה במחלקה לשירותים חברתיים, לאחר דיון משותף עם הזקן ובני משפחתו, בהסכמת הזקן, ועפ"י דו"ח רפואי תפקודי. אם יתקבל הזקן למעון, תיחתם הסכמתו בכתב, ויערכו כל הסידורים הכספיים, לרבות חתימה על טופס הרשאה לחיוב חשבון. כאמור, העירייה לא פעלה בהתאם לנוהל זה (ר' הציטוט במסגרת משמאל).

בנוסף קבע ביהמ"ש כי כלל לא היתה עילה להגשת התביעה נגד בני משפחתו של הנתבע 1. העירייה טענה כי התביעה נגד בני המשפחה היא מכוח חבותם בתשלום מזונות הנתבע 1. בית המשפט מפנה להגדרת "נוקק" בחוק שירותי הסעד, תשי"ח – 1958 וכן ס' 2)5 לחוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות), תשי"ט – 1959 שם נקבע כי תשלום מזונות אינו חיוב מוחלט אלא חיוב המותנה בכך שהנוקק אינו יכול לכלכל עצמו. סעיף 7.2 לנוהל מס' 4.8 הנ"ל אף מציין כי הוראות הנוהל הן בכפוף לחוק המזונות הנ"ל. על כן, משעה שלנתבע 1 סכום כסף ניכר בחשבון הבנק ויתכן שאף דירה בבעלותו בני משפחתו אינם חייבים במזונותיו.

"התובעת
אשפזה את
הנתבע 1
בחוסר
סמכות, תוך
הפעלת
שיקול דעת
לקוי, תוך
שלילת זכות
הבחירה
ממנו ומבני
משפחתו,
תוך הצגת
מצג שווא
כאילו מדובר
באשפוז
מכוח צו של
בית המשפט
ותוך הסתרת
המשמעות
הכספית
מבני
המשפחה.
כל זאת
עשתה
התובעת
בניגוד
לנהלים".